

НОВА ПОШТА

Примерек 10 филера

НОВА ПОШТА
излази сваког дана ујутру, осим понедељника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/1
Телефон: 39-39. Пошт. факс: 173
Чек, рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечно претплата: 2.50 пенга,
тримесечно: 7.20 пенга

Год. II.

Ујвидек, петак, 9 октобар 1942

Број 223

СЕВЕРОЗАПАДНО ОД СТАЉИНГРАДА НЕМЦИ СУ ПРЕСЕКЛИ СОВЈЕТСКЕ СНАГЕ НА ДВА ДЕЛА

Пошто је Стаљин поднео оставку, за врховног команданта совјетске војске наменован је маршал Шапошњиков

У Лондону и Вашингтону не искључује се могућност да Совјети затраже примирје

Немачка врховна команда саопштава:

На Кавказу непријатељске нападе одбили смо уз крваве губитке по њих, а сопствене клинове даље смо продужили.

И у Стаљинграду смо заузели нов простор. Непријатељске снаге опкољене северозападно од града прекинули смо на два дела и њихово уништење траје и даље. Немачки и савезнички авиони успешно су помагали војску у борбама. Авиони су успешно бомбардовали непријатељске транспорте на доњем току Волге и на Каспијском Мору.

Западно од Калуге немачке трупе изненадним нападом заузеле су један од совјетских тврђава утврђени вис и тамо се сместила. Совјетске противнападе су одбиле.

Јужно од језера Ладога непријатељ је избачен из више утврђених положаја. Осујетили смо покушај непријатеља да пређе Неву.

Западно од залива Кандалакче и у Лапонији заузели смо више непријатељских утврђених положаја.

7 октобра немачки брзи чамци напали су један енглески конвој у близини енглеске обале. Потопили су 4 трговачка брода са 11.500 тона и 1 наоружани патролни брод, а друга два брода добила су поготке торпедом и јако су оштећена, али се њихово потапање због јаке ватре није могло утврдити.

Немачки лаки борбени авиони у току дневног лета снажно су бомбардовали предузећа за ратну индустрију у јужној Енглеској.

ЈАПАНСКЕ ТРУПЕ ИСКРЦАВАЈУ СЕ У СОЛОМОНСКИМ ОСТРВИМА

Шангај, 8 октобар. — (ДНБ). На Соломонским Острвима без прекида траје искрцавање јапанских трупа. Јапанци нарочито искрцавају велике снаге у северозападном делу Гвадалканара. Јапанци су у понедељак искрцали јаке трупе код Бјероуна, које су тамо одмах изградиле јак мостобран.

Маршал Шапошњиков врховни командант совјетске војске

Берлин, 8 октобар. (ДНБ) — У целокупном јавном мишљењу Европе изазвале су велико интересовање и сензацију вести према којима је Стаљин поднео оставку на положај врховног команданта совјетске војске, а за врховног команданта првене армије наменован војног комесара маршала Шапошњикова.

Шапошњиков је једини преживели официр царске војске који је постигао највиши ранг у совјетској војсци. Годинама је водио огорчену борбу за власт са Тухачевским. На основу података које је он дао и по његовом захтеву Тухачевски је осуђен на смрт 1937.

КАРИЈЕРА СОВЈЕТСКОГ МАРШАЛА ШАПОШЊИКОВА

Стокхолм, 8 октобар. (Интер Инф) Према извештајима из Цириха, у совјетској врховној команди настале су промене, а вођство над совјетском војском и почаст народног комесара за рат поверена је маршалу Шапошњикову.

Шведски лист «Ниа Дагвагт» Александар евоцира у вези с тим биографске податке совјетског маршала Шапошњикова. Како лист тврди Шапошњиков је једини официр бивше царске руске војске који је остао у животи и који је успео да постигне највише чинове у совјетској војсци.

Последице Стаљинове оставке

Берлин, 8 октобар. (ДНБ) — Највећи догађај међународног политичког живота јесте да је Стаљин поднео оставку на положај врховног команданта првене војске и положај народног комесара за рат. Његов наследник је првене маршал Шапошњиков, једини бивши царски официр у првеном генералштабу. Последњом Стаљиново оставке још се за сада не могу предвидети, и према томе све претпоставке у вези с овом вешћу могу се сматрати за сада као претурарење. Званично ова информација још није потврђена, али многи знаци указују на то да је свемоћни диктатор Совјетске Уније стварно 6. октобра да се одрекне једног дела своје власти.

Према једном саопштењу Интер Инфа из Стокхолма, совјетски врховни комесаријат за рат дамоволао је новог политичког комесара за војску, а то у рангу државног генерала. Ова нова политички комесари биће постављена на чело пољског дивизија. Из добро обавештених московских кругова сазнаје се да овај акт о наменовању новог политичког комесара већ најо политичког Оваљени.

Она је годинама водио огорчену борбу за власт са Тухачевским.

Шапошњиков је племићког порекла и његова породица има старе војничке традиције. Већ у својој 36 години био је пуковник. Познат је као ванредно вредан и у ситуацијама веома прецизан војник. Према мишљењу једног страног дипломате, његове најкарактеристичније особине су: издржљивост, одлучност и фанатична оданост у војничким питањима. Он је од својих војника захтевао увек најстрожу дисциплину, али можда због тога није могао никако да постане популаран међу њима. Наменовање Шапошњикова за врховног команданта значи да је совјетско врховно војно вођство решило да још чвршће и енергичније поступа према совјетском војнику.

Према једном извештају из Анкаре, с обзиром на све давајуће дисциплину у совјетској војсци која је настала услед узастопних пораза, нови врховни заповедник северне војске маршал Шапошњиков објавио је најистинитији репорт којим се знатно ограничава делокруг политичких комесара. Не његовој наредби политички комесари подвргнути су делокругу војних команди. Убудуће политички комесарима уместо комунистичког страног судбине ратне судови првене војске.

Исти тако према извештају Интер Инфа из Стокхолма, целокупна евоцира итима у среду зајутра у подругљивом тону објављује чланак о западним савезницима Совјетске Уније, који нису симони да пруже помоћ Совјетима у њиховом тешком положају.

Према извештају агенције Стефани из Лондона, водећи фактори америчке и енглеске спољне политике водили су подробно преговоре у вези са Стаљиново оставком. Англоамеричке нарочито забрињује могућност блиског совјетског пораза, а они се сада саветују да ли да Совјете сматрају за своје савезнике и онда ако првене војска буде положила оружје пред непријатељем. У Лондону и Вашингтону су нарочито с тим да ако дође до колонијалне агресије од стране Совјета, доћи ће само због тога што савезници, упркос непрекидајућег ургања Стаљиновог за помоћ првеној војсци, нису удвоили своју деловност.

Измена Шелејграма између Рејенша и краља Бориса

Будапешта, 8 октобар. — (МТИ). Регент Мађарске упутио је бугарском краљу Борису, поводом годишњице његовог ступања на престо и прокламацијом независности Бугарске, телеграм у срдачном и топлим тону. Бугарски краљ Борис одговорио је на овај телеграм следеће:

„Срдачни поздрав Ваше Преузвишености необично ме је тронуо. Молим Вас да за то примите моју срдачну захвалност и моје жеље за благостање Ваше Преузвишености и срећу мађарског народа.

Италијански ратни извештај

Према италијанском званичном извештају на египатском фронту било је умерене копичке и ваздухопловне делатности. Приликом ваздушног напада на Тобрук противавионска артиљерија оборила је један непријатељски апарат, који се срушио код Бардије.

ГОВОР ХАЛИФАКСА У ПИТСБУРГУ

Амстердам, 8 октобар. (ДНБ). Лорд Халифакс, енглески амбасадор у Вашингтону, одржао је говор у Питсбургу у коме је указао на то да време није на страни Савезника. Не сме се веровати да се можемо спремити на дуг, али удобан рат.

УЗРОЦИ ОСТАВКЕ ИРАЧКЕ ВЛАДЕ

Рим, 8 октобар. — (Стефани) Како се јавља из Анкаре, стварни узрок оставке ирачке владе у томе је што је између ње и енглеског генерала Вилзона дошло до тешких несугласица. Генерал Вилзон успоставио је свој генералштаб у Багдаду, престоници Ирака, како би ту организовао десету британску армију. Вилзон је захтевао од ирачке владе да она исхранује десету армију. Багдадска влада је овај захтев одбила, јер је стање Ирака на пољу исхране изванредно тешко.

ДОСАДАЊЕ ЖРТВЕ У ИНДИЈИ

Амстердам, 8 октобар. (ДНБ) — Британски државни секретар за Индију дао је изјаву у Доњем дому — како британска обавештајна служба јавља — да су губитке за време чежера у Индији до сада износили: 846 мртвих и 3084 рањених. Од стране органа британских власти — полицаја и војска — било је 60 мртвих.

FRANZ JOSEF ГОРКА ВОДА

ПРЕТСЕДНИК СРПСКЕ ВЛАДЕ МИЛАН НЕДИЋ ПОДНЕО ОСТАВКУ

Будапешта, 8 октобар. — „Мађар Немзет“ у своје броју од 8 октобра јавља: Генерал Милан Недић, претседник српске владе, тешко је оболео и због тога је немачким војним властима поднео своју оставку. Генерал Недић је већ дуже времена боловао, а трагични догађаји у његовој породици још су више поткопали његово здравље. Немачке власти до сада још нису одлучиле да ли да приме његову оставку, и желе да наведу претседника српске владе да своју одлуку одложи за доцније, тим пре што је за време окупације између Недића и окупационих власти сарадња била примерна, која би по жељи немачких окупационих власти требала да се одржи и даље.

НА ИСТОЧНОМ ФРОНТУ БОРБА СЕ ВОДИ И ИСПОД ЗЕМЉЕ

Берлин, 8 октобар. — (ДНБ). Према немачким војним круговима, на источном фронту досада су се борили само на земљи и над земљом, али је сада отпочела борба и испод земље. Руси су источно од Орела минирали немачке истурене положаје. Немци су то на време приметили и евакуисали тај положај, а иза њега концентрисали два батаљона. Када су Руси дигли у ваздух миниране положаје, тамо већ није било немачких војника. Совјетске војнике који су нагрнули два немачка батаљона која су се повукла у огорченој блиској борби одбили су и уништили.

СЕДНИЦА ТИХООКЕАНСКОГ РАТНОГ САВЕТА

Вашингтон, 8 октобра. (НШТ) Према извештају из Вашингтона, Тихоокеански ратни савет састао се на ванредну седницу и претресао је у првом реду положај на Соломонским Острвима, Новој Гвинеји и Алеутским Острвима.

Гебелс о непријатељској пропаганди

Берлин, 8 октобар. (НШТ) — Министар Рајха д-р Гебелс у часопису „Дас Рајх“ указује поново на то да енглеска пропаганда плански шири лажне вести о водољим немачким личностима.

Не вреди да се позабавим са сваком поједином вешћу која се баца у светску јавност — констатовао је у своје чланку д-р Гебелс —, јер би на тај начин немачке надлежне власти постале такорека машина за демантовање. На ипак, приморани смо да утврдимо неке чињенице које се не могу побити ни од британске пропаганде. Факт је да Енглези и Јевреји, када се њихова ствар налази у губитку и када немци скоро нимало изгледају да воде катану, увек

Кроз ШТАМПУ

Ваздушни рај на Западу

„Донауцајтунг“, у наслову „Черчилова стратегија бомби“, наводи да су, у својим недавним говорима, обе врховне личности Рајха нарочито подвукле да је Черчил био тај који је проваћао рат бомбама, и Национал-социјалистичка кореспонденција сада износи, антима, доказни материјал где су сабрани сви британски ваздушни напади на немачко привално становништво. „Тако су — пише Донауцајтунг — Британија са својим подмуслимцима почели већ неколико месеци после почетка рата, већ у ноћи од 12 јануара 1940, кад су бомбардовали Солт, а 20 марта поново су њихове бомбе погађале Солт, и поново само привалне циљеве, међу овима једну болницу. Места у Шлезвиг-Холштајну била су идућа жртва. Све се то десило још пре почетка ратног похода на западу. Немачко ваздушно оружје ограничило се до краја 1940 само на испитивања над Енглеском, и на нападе на бродове. Од 10 маја 1940 почели су систематски напади британских бомбардера против привалних објеката, отворених градова и насеља“. Касније, на немачку одмазду, британски ноћни напади су престали.

„Отмако је, 22 јуна 1941, отпочео европски крсташки рат против болшевизма — пише у даљем разлагању Донауцајтунг —, Черчил је поново отпочео своју стару праксу. Неспособан за образовање другог фронта на копну, и немоћан да искупи своја обећања дати болшевичком поглавнику, латио се опет терора против немачког становништва. Говором Хермана Геринга дознао је цео свет да је британским авијатичарима, према оригиналним заповестима које се налазе у нашим рукама, наређено да при својим нападима, као најважније, разоре квартове за становање. Али, тим терором није нимало измењен ток напада на Истоку. Фирер се — завршује лист — на своје земљаке на Западу могао исто тако ослоњити као и на војнике источне армије“.

„Војес Висер Тагблат“, оцртавајући нове фазе односа Англосаксонца са Москвом, поводом захтева Стаљина за neodложним успостављањем другог фронта, пише: „Под притиском ушата постављених у Доњем дому, и

све гласнијих расправљања у штампи, одлучено је, како јавља лондонска обавештајна служба, да се објави да наскоро ваља очекивати значајан одговор Велике Британије и Сједињених Држава на захтев Стаљина. Министар за обавештења изјавио је да се Савезници базе припремама за успостављање другог фронта у блиској будућности“.

„Сви знаци указују на то — цитира Бечки дневник даље — да ће тај двобој, вођен на платформи парламента и међународне журналистике, довести до паралелних појава на дипломатском паркету. За свет, већ тога двобоја унутар логора Савезника интересантно је чињеница да, с једне стране, Стаљин потврђује постојање конкретних обавеза, а тиме, дабогме, признаје и друге тачке раније откритих политичких тајних разговора о наручењу Европе Москви, а с друге стране, да Енглези нису вољни, нити су у стању, да те обавезе испуне. Какве ће конеквенце наступити из тога, јасно је. Или ће Англо-американци попустити совјетском притиску, и тиме се сами унапред осудити на неуспех, који додуше одговара словима њихова уговора с Москвом, али у своје укупном резултату само може бити штетан по ратовање Савезника, — или ће се пак они одрећи испуњавања својих обавеза, признавши тиме унапред слом своје целе стратегијске надмоћности. Коначни је резултат у оба случаја исти, и као такав он је потврда оних извештаја о ратној ситуацији који су прошле недеље поднели немачки државници“.

„Пешт“ доноси, од своје берлинске редакције, да су извештаји лондонског радија о данским немцима и догађајима проузроковали ванредно јаку реакцију са стране надлежних кругова у Вилхелмштрасе. „Полази се отуда — гласи извештај Пешта — да сви дански немачки органи, окупационе трупе као и остала службена места, нису дали никаквог разлога ни повода за жалбу; напротив, свагда су давала сведочанство свога разумевања и правичности. То, међутим — додају у Берлину с наградом —, у Данској су очигледно савим криво разумели, што се могло да осети из државне данског становништва у последње време. Додају да је та околност у Берлину учинила веома неповољан утисак, јер се јасно види да коректно немачко држање у Данској потпуно криво разумије. Нарочито је тежак утисак оставило то онда када је „слободна данска армија“, која се бори на источном фронту, после повратка дома наишла на неповољан пријем од стране становништва, и њени чланови били изложени пресрању“.

„После прекора које су на надлежно место упутили, и нарочито подвукли, надлежни кругови у Вилхелмштрасе — пише, даље Пешт — још је тешка постала повреда уколико је установљено да чланови слободне данске армије нису, против оних демонстрационих увреда, од стране данских власти добиле никакве заштите, тако да се сада прекор са немачког надлежног места упућују равно данским властима. Најважније додају да је последња таква појава била у томе,

Чаробњак из „Оз“-а

Премијера најсавршенијег колорисаног филма после „Пепељуге“

У главној улози:
Џуди Гарланд

У сали су инсталирани модерни апарати за хлађење дворане

До даљњег наређења власти постојеће се одржавају сваки дан у 3, 5 и 7 часова после подне, а недељом и празником и МАТИНЕ у 11 часова пре подне. У 9.15 часова увече представе нема.

да је у немачкој команди у Данској наступила измена: државни секретар министарства привреде Рајха, генерал фон Ханеке, опозван је са свога важног положаја и именован за команданта данског окупираниог подручја“.

„Берлинер Верзенцајтунг“ доноси из Стокхолма: „Досада се Черчил свагда устручавао да се бави послератним проблемима Енглеске, указујући, не нетачно, да проблеми садашњице, пре свега ратовања, већ доста заокупљују све енглеске снаге. Међутим, пошто се „млада звезда“ конзервативне партије, Антони Или, крајем недеље позабавио са „темелитим изменама“ које има послератна Енглеска да очекује под овима околностима, мора сада и Черчил да чини једну концесију оним конзервативцима који се труде да те преобразије узврате и да предузму измене у конзервативном духу. У једној посланици у провинцији Черчил подвлачи „важност да се сада већ начини план за послератно време“. Није, додуше, могуће одвојити какве било снаге од задатака ратовања, али мора се означити као тачно и пожељно да се сада већ мисли о послератној Енглеској. Може се рећи — подвлачи „Верзенцајтунг“ — да је та примедба Черчилова јасно ототупиљена од његове досадашње лажне да гледа само на садашњост. Не само од стране конзервативаца, и не само из редова Лабура-партије, све су учествовали захтеви који се простиру на новонаградњу пре свега енглеске социјалне политике после рата. Пре свега, и непозитивни организована јавност много више мисли о начелнама свакидашњице после рата у Енглеској него на ратовање само“.

НОВИ НЕМИРИ У ЈУЖНОЈ АФРИЦИ

Рим, 8 октобар. — (Стефани). У важним граничним областима Родезије, јужноафричке Уније и Белгиског Конга, где се налазе рудници, избили су немири. Урођеници прете општим устанком. Мишљење је да немирима управљају они исти који су изазвали немире у Белгиском Конгу.

Предавање главног уредника агенције „Стефани“

Будапешта, 8 октобар. (МТИ) — У Мађарском друштву за изоскриве полове у среду по подне Роберт Шустер, главни уредник агенције „Стефани“, одржао је предавање под насловом „Италија у рату“. Он је пре свега казао да мађарски народ, који има витешког духа и војничке и грађанске врлине, по својим дугачким традицијама боље но сваки други народ разуме и оцењује садање ратне напоре, чији се циљ не састоји у освајању него у решењу судбинских питања Европе и целог света. Борба се не води само за једноставну промену стања равнотеже, већ за организовање једног новог светског поретка.

Енглески империјализам од почетка није тајно одлучио да што брже сврши са Италијом, која је претстављала главну препреку главном саобраћајном путу на Истоку. Баш отада је против ње покренула политичку овује флоте, сву судомену војску онагу и знатан део ваздухопловства. Ова битка водила се за Средоземно Море, и дивас се већ поуздамо може утврдити да је британска флота коначно потпуно на тог подучја.

Свака од 6 фронта налик се на хиљаде и хиљаде километара не само једна од другог већ и од матичне земље. Само народ одређен за цела за светску владавину могао је класично да се смело упусти да растури своје легије на све стране света. Сем политичког и војног доприноса, Италија и морално учествује у рату. Италијани не обећавају да ће бити завршетак рата, јер је важно време него резултат. Италијани не питају шта ће бити на крају, јер су сигурни у то да резултат не може бити негативан пошто људска историја никада не може да иде уназад. У победу не може бити никакве сумње.

Ујвидек ће идуће године имати довољно масти

Град је склопио уговор са ујвидечким велепосадницима да граду продају месечно 400 свиња. Градоначелник Ујвидека витез д-р Нађ Миклош, вајдино са градским економским саветником д-р Вармати Имреом, предузео је мере које ће бити довољне да неснабдевени део становништва града осигура месо.

Градоначелник је пошао са медијшта да наредба која је недавно објављена у вези са продајом новог кукуруза омогућује произвођачима да располажу са довољном количином кукуруза за гојење свиња. Произвођачи који сопственим кукурузом гоје свиње у сваком случају добро пролазе, али у исто време водеће кругове града руководила је мисао да се на тај начин обезбеди потреба града у масти.

Грађанству у Ујвидеку које није осигурало ваљанима потребно је месечно отприлике масти од 800 свиња. Град жели да бар половину од тога, дакле 400 свиња, обезбеди путем закупног гојења.

У ту сврху позвати су на конференцију претставници већих ујвидечких газдинстава, и претставници града су се са њима споразумели о обезбеђењу потребе у масти за неопскрбљене становнике града. Ово се односи, наравно, само за 1943 годину. Желја је града да обезбеди у првом реду потребу у масти за позне пролећне и јесене месеце, пошто је искуство показало да је стање у том

Кратка седница Парламента

Будапешта, 8 октобар. (МТИ) — Парламент је јуче пре подне у 10 часова одржао седницу. Претседник Парламента Ташчаци-Нађ Андраш саопштио је да је у земаљску евиденцију закона уведен и закон о експропријацији шумских и пољопривредних непокретности Јевреја, члан XV из 1942 године.

После тога Парламент је без дебате узео на знање извештај о раду одбора тридесетшесторице и 42-ице. Претседник је на седници која је трајала кратко изјавио да ће се наредна

седница Парламента одржати у петак, у 12 часова у подне, када ће претседник владе поднети законски предлог о узаконењу успомене на Регентовог Заменика, погинулог херојског смрћу.

Стапан Имунитетни одбор Парламента у четвртак пре подне претрпасао је предлог народног посланика Хомана Балинга, који је поднео противе самога себе. Одбор је нашао да се у Хомановом случају не може говорити о повреди имунитета.

Наставља се немачко напредовање на Кавказу

Берлин, 8 октобар. — (ДНБ). Немачке трупе које се боре на Кавказу, после заузимања места објављених у јучерањем извештају, наставиле су са напредовањем и заузеле више минских поља као и утврђених висинских положаја. У другим деловима Кавказа трупе које напредују ка

Туапсеу одбиле су бољшевичке противнападе. Низ неуспелих противнапада потпуно је сломио отпорну моћ совјетских снага. Немачко напредовање наставило се јужно од реке Терек. На кавкаском фронту оборено је 9 совјетских авиона.

ПРЕД ДОЛАЗАК МОСКОВСКОГ АМЕРИЧКОГ АМБАСАДОРА У ВАШИНГТОН

Стокхолм, 8 октобар. (ДНБ). Како америчка обавештајна служба јавља, амерички амбасадор у Москви, Стенли, вратиће се ускоро у Вашингтон. У вези с тим на надлежном месту изјављује се да је његов долазак у вези са акцијом „да се неке ствари и несугласице између САД и Совјетске Уније поново доведу у ред“.

МАЂАРСКИ УСПЕХ НА ПАРИСКОЈ ИЗЛОЖБИ КЊИГА

Париз, 8 октобар. — (МТИ). У Паризу је организована изложба старих и нових књига. Мађарске књиге на изложби су добиле добро место. Француска штампа пише са највећим признањем о мађарској књижевној култури. Листови нарочито наглашују да је „Човекова трагедија“ доживела већ треће француско издање. Предговор новом издању написао је главни секретар Мађарске академије наука Војновић Ђула. Француски позоришни кругови намеравају да трагедију унесу у програм француског позоришта.

HEMZETI (Аполо)

Само за одрасле изнад 16 г.

Магдолна

Премијера одличног мађарског филма

Лазар, Петровић, Туран,
Басари, Шомлаи, Рац,
Билчичи и Шомоћи

Увек најновији мађарски и Уфа
журнал.

АТИЛА

Само за одрасле изнад 16 година

КРИВА САМ

(BÜNÖS VAGYOK)

Грандиозан мађарски филм

МезенМ., Чортош Ђ.,
Кос Ж., Рац Л., Грегуш З.

Улазнице се могу преко целе недеље
унапред водити на најбољој благајни

ЗРИЊИ (Рекс)

Гвоздена круна

(VASKORONA)

Премијера грандиозног и награђеног
талијанског филма

Лујза Ферда, Масимо
Ђироти и Ђино Церри

До даљњег наређења власти предстоје се одржавају сваки дан у 3, 5 и 7 часова после подне, а недељом и празником и МАТИНЕ у 11 часова пре подне. У 9.15 часова увече предстоје нема.

Индуси траже посредовање Рузвелта и Чанг Кај Шека

Стокхолм, 8 октобар. (ДНБ) Стокхолмски листови доносе извештаје из Лондона према којима су се у Њу Делхију обратили са молбом Рузвелту и Чанг Кај Шеку да утичу на британску

владу да наименује националну владу Индије. Истовремено тражи се помоћ Рузвелта и Чанг Кај Шека у погледу изјаве независности.

ВИЛКИ ОДОБРАВА СТАЉИНОВО ГЛЕДИШТЕ

Токио, 8 октобар. (ДНБ) — Неко агенција Домеј званично саопштава из Чунгкинга, Вилки је пред претставницима стране штемпе изјавио да се слаже са Стаљиновом изјавом појом је овај нагласио да се Савезнице сувише споро одлучују да помажу Совјетску Унију у њеном тешком рату.

У једној другој изјави Вилки је саопштио претставницима штемпе да потпуно одобрава Стаљиново гледиште у погледу што свирајет остварење другог фронта у Европи.

ПОТОПЉЕН ЕНГЛЕСКИ БРОД У КАРИБСКОМ МОРУ

Амстердам, 8 октобар. (ДНБ). Поморски уред Сједињених Држава саопштио је да су непријатељске подморнице у Карибском Мору потопили један енглески теретни пароброд. Бродоломци су искрцани у једном пристаништу источне обале.

У ПАРИЗУ ИЗВРШЕН АТЕНТАТ БОМБОМ НА КОНФЕРЕНЦИЈУ ФРАНЦУСKE НАРОДНЕ СТРАНKE

Париз, 8 октобра. — (ДНБ). Како париска штампа јавља, у једном биоскопу у западном делу Париза за време конференције француске народне странке, непосредно пред приказивање филма „Јуд Сис“, експлодирала је једна већа бомба. Том приликом рањено је више људи. Два тешко рањена лица пренета су у болницу, од којих је једно подлегло својим повредама. Двадесет лица лакше је повређено. У току једне недеље ово је већ трећи атентат против француске народне странке. Члан француске странке, Жак Дорио, изјавио је за време сахране једног од погинулих чланова да ће француска народна странка своје жртве осветити.

Сестрице

ПЕТАК, 9 ОКТОБАР 1942.

— Велики успех акције Црвеног крста у Болдогасоњфалви. Јављају нам из Болдогасоњфалве, да су дани Црвеног крста имали велики успех. У скупљању прилога учествовали су леvente и чланови женске радничке секције. Одзив становништва је био одличан, тако да је скупљена замашна свота новца.

— Папски нунције Ангело Рота у Риму. Према једној вести ДНБ-а из Рима, Папски нунције у Мађарској, надбискуп Ангело Рота, стигао је у Рим на одмор. Том приликом учинио је посету државном потсекретару у Ватикану.

— Отворено је руско одељење при Мађарској државној реалној гимназији. Поводом јучерашње наше вести објављене под горњим насловом, од стране приватног течаја руског Црвеног крста, директор течаја г. Димитрије Скринченко умолно нас је да ову вест исправимо утолико да се не ради о руском одељењу при Мађарској реалној гимназији, него о руским приватним средњошколским течајевима при руском Црвеном крсту, који су отворени дозволом надлежних власти у Ујвидеку. Ови течајеви воде се са програмом реалних гимназија. Течај је са 1 октобром ушао у другу годину свог рада.

— И у Печу биће укинута чекање пред трговинама животних намирница. По узору на Будапешту, Апровизационо звање у Печу такође је одлучило да се целовходније организује издавање животних намирница, а да се на тај начин избегне чекање и стварање поворни пред трговинама са животним намирницама и месарицама. Град ће бити подељен на реоне и сваки трговац водиче списак муштерија из своје околине; на основу овога списка он ће добијати потребне количине животних намирница, а на тај начин грађанство неће морати да чека на ред, него ће животне намирнице добави брзо. Не би било лоше када би се и овдешње Апровизационо звање угледало на Апровизационо звање у Печу.

— Изгубио 8 карата за маст. Ђока Брзак са станом у Шопронји ул. 12 јуче изјутра пошао је код месара у близини Алмашког гробља да набави маст, али је успут изгубио 8 карата за маст. Ове карте носе број 23373. Умолјава се поштени налазач да нађене карте донесе у нашу Редакцију, да бисмо могли доставити г. Брзаку.

— Демантују се вести о епидемији глади у Србији. Главни комесар за привреду у Србији издао је наредбу о предаји жетвеног приноса. Он је том приликом утврдио да су ове године сви пољопривредни радови у Србији текли несметано. Ради исхране становништва и окупационих трупа треба предати вишак приноса. Овај вишак употребити се у првом реду за исхрану становништва Србије, и у вези с тим главни комесар за привреду одлучио је демантовао вести према којима се Србија налази пред епидемијом глади.

Босонога совјетска интелигенција

(Хонведени ратни извештај. Фе. Ронц Ђорџаш, ратни извештај).

Капетан Марко Ласло говори о руској интелигенцији. На својим дугим испитачењима изабрао је посматрао руски живот и видео много занимљивости.

— У једном расутом великом селу, између запустелих и без икаквог реда система заданих кућа, срео сам једну младу, босоногу жену, прилагођеног изгледа, рекао је између осталог. Преко једног свог војника из Поткарпатских крајера хтео сам да разговарам с њом баш док је чешљала своја два детета... На моје изненађење жена је одговорила немачки. Убрао се воспоставило: она је лекар. Већ годинама се стара за здравље дванаест општина. Муж јој је инжењер, чиновник у оближњој вароши. Састају се једанпут недељно. Зашто живе овако? Ни обоје не зарађују онолико колико је потребно да са двоје деце живе у граду. Лекарка иде босонога, а за време ординације, за време официјалне хигијенске задолжности, одо кува. Једно се по својој бојој војској радњује од осталих сеоских жена... И онда, још по томе што своју децу веома брижљиво држи чисте.

Капетан се замисли, а онда новим сликама доуније своја опажања:

— Неколико села даље друм оправља једна група која се већим делом састоји од жена и девојака. Међу радницама се нарочито истиче једна белом марамом повезана жена, средњих година жена, такође босонога... На моје распитивање жена одговара немачки. Рђавим изговором тумачи како је она инжењер. Ову девојку хонведско заповедништво поверило је њој. Она мора да је одржава. Ако се лично не поштара, нико овде радиће неће. И њен отац, па чак и део, били су лекари. У парско време живели су добро и удобно. Она су јој црвени интерирала. Отуда није добала никаква гласа од њега. Мати јој је узела учитељску диплому и ступила у службу приватних. Тако ју је могла завести на пут. Сада је босонога и зарађује свој хлеб поред друма... Код нас је и најлења надзорка боље обучена...

Поново друга слика:

— У наредном селу доспео сам на стан код једног браћу пара која је свршило средњу школу. Човек је био запослен у сеоском објекту, жена у колхозу. На све стране правителства и дар-мар. Њихова ћерка, која има професорску диплому, својим по-

позним одељом, отрубелом голем по-гама право је отеловљено бацило пролетерке... После два дана су-срео сам се са једним случајем који у потпуности карактерише совјетско схватање. За време одмора разговарао сам са својим друговима-официрима у близини упола орушине цркве која се сада употребљана за жетве магацин, када нам прече један браћу мушк од око 50 до 55 година. Основно нас је савршеном немачким, а потом француском језиком. Сви смо се залањали. Ништао је пред нас читав један роман... Пре револуције он је био власник овог села. Имао је мање од 1.200 јутара. Црву, а мало даље велико језеро, дао је изградити његов отац. У паровој војсци био је активни артиљеријски капетан. Оца су му убили црвени. Њега су, после вишегодишњег затвора и принудних радова, пошто је његов посед претворен у колхоз, као бившег артиљеријског капетана запослили као ковача-поткивача. Отуда непрестано удара по нокову. Сада се нада да ће му *према белим правима*, а судбина ће му *заједно са другим сеоским брђу* вештија... За време разговора прилази нам један други сед човек. То је незадашњи наредник бившег артиљеријског капетана. Некада је имао 48 јутара земље у овом селу. Црвени су га отерали. Отуда је живота рно по салашевима скривенем у дубини шума. Пре три недеље вратио се кући. Сад хоће да почне нов живот...

Вредно би било размишљати о овим стварима. Али капетан Марко прича даље:

— Без сумње је и теби пало у очи како су мали прозори на кућама. На више места сам се распитивао о томе. Једноставно, али карактеристично тумачење сам добио: Социјети су разрежали порез и на прозоре. Висина порезе зависи од величине прозора! Совјетски грађанин је у совјетском зрају плаћао порез и по димњаку. Зато смо толико сулуцара видели промолених кроз прозоре. Тако су заштедели порезу. И још нешто: на својим дужим одморима код учитеља, професора, лекара, лекарки и других образованих Руса, распитивао смо се о Мађарској. Млађа генерација о нама ништа не зна. Тако изгледа то прехвалено и толико пропагандисано совјетско «образовање» и «прогрес»... — завршава своја запажања капетан Марко.

† Панта Ж. Стефановић

УЧИТЕЉ У ПЕНЗИЈИ

Јуче је у нашем граду умро по-оде дуге и тешке болести у 62 година живота Панта Ж. Стефановић, учитељ у пензији. Панта Ж. Стефановић родом је из Калуђерова, у Банату. Учитељску школу свршио је у Араду 1902 године, па је учитељство у свом родном месту и Жаблију до 1919 године, када је премештен у наш град, где је провео све до свога пензионисања 1939 године. Од 1930 до 1938 године био је управник Сиротишта задужбине Марије Традафил, а осим тога био је наставник вечерње Златоко-трговачке школе, где је отекло смене олимпијске занатске омладине.

Пок. Панта Стефановић спада у ред оне старе предатне учитељске генерације која се одликовала савесношћу, честитомшћу и ваљаномшћу. За свој савестан просветни и народни рад био је неколико пута одликован. Био је члан многих наших друштва. Као учитељ послушно је своје народу пуних 37 година. Оставаља за собом уважљиву супругу и петоро кћера. Сахрана пок. Панте Ж. Стефановића обавиће се данас, у петак, 8 о. м., у 16 часова на капели на Алмашком гробљу.

oo oo

Вел. жупан с. р. града Ујвидена. Бр. 487/1942.

ОБЈАВА

Наредба Г. м. кр. Министра за јавно снабдевање, бр. 627.000/1942, омогућује пољопривредној челяди снабдевање радничким баканицама са којим њоном, по цена од 30—35 пенга. У овој набавци баканица могу засад да учествују само пољопривредни радници на коменицију, — требовану баканица за остале раднике, као и за припаднике челяди, засад нема места.

Позивам пољопривредне послодавце да требовану за своју челяд најхитније пријаве у звање вел. жупана (Ујвидек, Административна палата, I спрат, 19).

Ујвидек, 6 октобар 1942.

Д-р апетични Фернбах Петер, с. р. вел. жупан.

oo|||oo

УТВРЂЕН ЈЕ ИДЕНТИТЕТ ЛЕША НАЂЕНОГ СЕПТЕМБРА МЕСЕЦА У АТАРУ ОБЕЧЕЈА

28 септембра нађен је у атару Обечеја леш који је већ био у распадану, а ипак се из ње могао установити идентитет убијеног. Међувремено, месној жандармерији пријавио се један човек који је учествовао у сахрани нађеног леша и изјавио да је пратком сахране однекуд испала слика, за коју он мисли да је слика убијеног. Одмах после тога у Обечеју се почело причати да је то леш Нађ Мађаша из Петерревеа. Ускоро потом месној жандармерији пријавио се Јанос Мађаш, отац Нађ Мађаша, који је изјавио да му је син отишао од куће 20 септембра и да га од тога дана није видео. Показана му је потом нађена фотографија, према којој је утврдио да је то леш његовог сина. Одмах затим пријавио се у жандармерију још један човек, који је такође учествовао у сахрани леша. Он је тврдио да је на глави леша приметно тежу оследу нанесену неким тврдом предметом. Жандармерија је о свему томе одмах известила Државно тужество, које је наредило истрагу и ексхумацију леша.

САМО ХАЈНЕМАНОВО ОДЕЛО

1388

прави човека господином

УЈВИДЕН — Муолини улица број 13

— Д-р СУБОТИН ОБРАД, бивши општински лекар у Бачкомунфалви (Стара Моравица) преселио се у Сабачку и ординара у Зимоњи ул 33 (Београдски пут). 1622

— Нађена куповна књижица. Јуче пре подне пред Серум-заводом, замотана у марамицу, нађена је једна куповна књижица. Прва књига књижице је веома потрошена, тако да се види само толико да је падата у Ујвидеку. Општа број књижице је 767.573. У десном углу доде отаји број првеном оковом 5141, власник књижице је ратни инвалид обавештеног воје. На унутрашњој страни књижице види се да је девојачко име жене власнице ове књижице Фараго Јулијана. Власник ове књижице може је поделити у нашој Административци.

— Криохабер Јулио бивши трговац преминуо је дана 8. о. м. у 35 година свога живота. Сахрана дана 9 о. м. после подне у 3 сата на мртвачици Језарајског гробља. 1661

— Због покушаја крађе моторцикла два младића изводе се пред преки суд. Из Будапеште се јавља: Кривично одељење престоничке полиције повело је истрагу против радника Гећен Шандора и Киш Ласлоа, који су у суботу у ноћи пред једном гостионицом покушали да изврше крађу моторцикла. Кад је сопственик моторцикла приметно да ће му непознати лопови однети моторцикл, он их је позвао на одговорност, зашто су га они напали и испребијали на мртво име, и поново покушали да моторцикл однесу. У међувремену пролазници су савладали двојицу обесних младића. Они су ухапшени и признали своје дело. Пошто су дело извршили за време замрачивања биће изведени пред преки суд.

Вел. жупан сл. кр. града Ујвидека,
Бр. 449/1942.

ОБЈАВА

Господин м. кр. Министар за јавно снабдевање, наредбом бр. 627.500/1942, омогућио је снабдевање пољопривредне чељали и радничког одећом, по повлаштеној цени.

У току акције разделиће се, по повлаштеној цени: ткањина за кабанџице, за одела, мушка, женски и дечја плетена и везена прслук, пуловери, мушке кошуље и гаће, односно материјал за то, струкос материјал за радничко панталоне, флањел и грубо платно.

У обзор долазе у првом реду севрсонски пољопривредни и шумски радници, ризарски радници при ковању и вршењу, ризарски баштовани и друге раднице које отелно, или један део године, стоје у служби газдинства, као и они који с њима живе у заједничком домаћинству.

Преимност уживају породице са више деце, затим породице чији отац или мајка врше ратну службу, и ратни инвалиди.

ТРЕБОВАТИ СЕ МОЖЕ:

1. ткањина за кабанџицу, 1.80 м. (за једну особу највише материјала за 1 кабанџицу);
2. ткањина за одело, 2.90 м. (за једну особу највише материјала за 1 одело);
3. мушка плетена или везена прслук или пуловер (за једну особу највише 1 комад);
4. женски плетени или везени прслук или пуловер (за једну особу највише 1 комад);
5. дечја плетена или везена прслук или пуловер (за једну особу највише 1 комад);
6. мушка кошуља или материјал за њу (за једну особу највише 2 комада);
7. дугачке мушке гаће или материјал за то (за једну особу највише 2 комада);
8. струкос материјал за радничке панталоне уз чламе, 2.50 м. (за 1 особу највише материјал за 1 панталоне);
9. флањел (за 1 особу највише 5 метара);
10. грубо платно (ланено, купељно), 82 цм. широко, (за једну особу највише 6 метара).

Своја требовања нека пољопривредни послодавци пријаве најкасније до 17 октобра, до 12 сати у подне, у звању вел. жупана (Ујвидек, Административна палата, I спр. 19), лично или писмено, јер се касније пријаве неће узимати у обзор.

У пријави ваља назначити да ли је dotyчајни радник ратни инвалид, да ли отац или мајка врше ратну службу, сав тога, треба напоменути број и доба старости чланова породице.

Нарочито наглашавам да искључиво чељал газдинства, радници, односно у окруженима тачно набројане особе, могу учествовати, током акције, у снабдевању, а не самостално газде, закупници, итд.

Ујвидек, 6 октобар 1942.

д-р апатни Фермбах Петер, с. р.
вел. жупан.

★

— На веома тајанствен начин нестало је један седамнаестогодишњак. Брудер Тибор, 17-огодишњи младић из Кишороса, поред Будапеште, нестало је пре неколико дана из родитељске куће. Отац је одмах известно месне власти које су повеле истрагу за несталим младићем. Истрагом је утврђено да се Брудер укрцао у једну лађу у Будапешти и да је њом допутовао у Ујвидек. Овде му се траг изгубио. Истрага се наставља.

Тешка несрећа у електричној централни у Обечеју

Пре два дана десила се тешка несрећа у Електричној централни у Обечеју. Мађашев Бошко, радник, сишао је у бунар електричне централе да нешто оправи и западио шибицу. Није осетио да у бунару има велика количина метана, који је на први пламичак букнуо, изазвао експлозију и избацио Мађашевог из бунара. Мађашев је одмах са тешким повредама пренесен у овдашњу

државну болницу, где је подлегао ранама и поред стручне и брзе лекарске интервенције. Како се верује да кривицу за овај несрећни случај сноси радник Леваи Јожеф, одређено је секцирање леша покојног Мађашевог Бошка, а нарочита судска комисија изићи ће на лице места да установи да ли је Леваи крив, или је Мађашев сопственом непажњом страдао.

— Увођење карата за месо у Ујпешту. Градоначелник Ујпешта навео је систем карата за месо. Ове седмице издаваће се на карте по глави 10 дека свињског или 20 дека говеђег меса. (МТИ).

— Осуђен на седам месеци робије због више крађа. Председник сената г. д-р Лугоши Деме, као судија појединац за кривичне ствари, осудио је Јацић Младена из Сентамаша на 7 месеци робије и 5 година губитка часних и политичких права, с тим да после издржане робије има бити упућен у завод за рад на неодређено време. Јацић је и од југословенских судова био осуђиван за слична дела, па ипак је поново почео да краде. У последње време покрао је Малешев Петра, ратара из Сентамаша, који га је примио на преноћиште; супругу Ледерер Гезе, крчмара, где је из касе узео повећу суму новца, као и свог брата Јацић Стевана, коме је украо 150 пенга готовог новца.

— Италија на путу жетвене аутаркије. Према стручној процени, у Италији долази у обзор мелјорација 400.000 јутара ливада и пашњака у орањима. Када се ова површина засеје културним биљкама, снабдевање Италије жетвом храном биће осигурано.

— Крађа бициклова на дневном реду. Ковач Антал, Сабадкаи ул. 41, запослен код штампарије „Ураниа“, пријавио је крађу бицикла у вредности од 180 пенга, који му је нестало испред зграде ОТИ-а. — Илијин Милан такође је пријавио Полицијској капетанији у Ујвидеку да му је непознати лопов синоћ око 9 часова украо бицикл у вредности од око 120 пенга, а Баин Силвестер, Чикош, 6, пријавио је нестанак бицикла у вредности од 180 пенга. Полиција води истрагу за крадљивцима бициклова.

— 25 милијарди долара за алкохол. У Америци је последњих година употреба — а злоупотреба — алкохола знатно порасла. По најновијем званичном вокају, Американци потроше годишње укупно 26 милијарди долара за разна алкохолна пића.

— Кратке вести из Бачфелдвара. У дворишту поседника Коња Петера играла су се деца са шибицама и запалила савињак. Пожар је захватио оближњу кућу, али је ватрогасица пошла за руком да ватру убрзо локализују. — Они земљорадници који су требовали оплемењену пшеницу за сетву нека се пријаве Хомбару. — Лекарски преглед левента у селу обављен је, и при томе је утврђено да су 86 од сто левента потпуно здрави.

Градоначелник сл. кр. града Ујвидека
Бр. 40452/1942. Адм

ОБЈАВА

Калемљене паса против беснотла на територији града Ујвидека извршиће се по овом реду:

12 октобра пре подне од 8—10 у дворишту старе школе на Кисци. Овде се имају предвести ради калемљена пси становника који станују на Кисци, Сајлову, Славој Бару, Великом риту и делу преко Канала.

Истог дана, од 13—15 часова пред касарном полицијом на Ченеју за пси који су власништво становника ченејских савеза.

13 октобра од 8 часова ујутру до 18 часова у дворишту градоног мајора (код Државне болнице). Овде се имају предвести пси становника са Дунавског насеља, Детелинаре, Обора, старог чиновничког насеља као и са територије која се простире између Лавес улице и железничког насеља.

14 октобра од 8 часова ујутру до 18 часова у градској пожарној касарни, где се имају довести пси са територије унутрашњег дела града, Вељког Ласана-Салаја и Подбаре.

Такса за калемљене износи 1.50 пенга, која се има уплатити пре калемљена, а истовремено има се уплатити и исплатити. У смислу мизистарске наредбе имају се калемљени сви пси који су навршили 3 месеца старости која у року од једне године нису били калемљени. Уколико сопственик сам жели да га даде калемљети код куће, има то пријавити градском ветеринарском звању дописницом на пошт. факс 334, у ком случају има да плати ветеринару уобичајену накнаду и фијакерину. Ко држи пса који није калемљен против беснотла у току године дана биће кажњен због преступка на 3 месеца, као и новчаном казном.

Ујвидек, 7 октобар 1942.

интез д-р Нађ Миклош, с. р.
градоначелник.

— Језива несрећа у Будапешти за време замрачења. Како „Регели Мађарорсаг“ јавља, претпрошле вечери између 9 и 10 часова, за време замрачења, десило се седам трамвајских несрећа, од којих је свакако најјезивија она која се десила на Хермина путу. Један полицијски стражар на Хермина путу на трамвајском колосеку наишао је на један грозно изнакажен и раскомадан леш. Утврђено је да је жешку, чији идентитет још није могао бити утврђен, прегазно трамвај, а после тога је преко ње прешло неколико трамваја, чији возачи услед замрачења нису ни приметили леш на колосеку.

— Где је среће, ту је и несреће. Пре две године добио је на лозу суму од 70.000 пенга неки Жан Ревоар из Гренобла. Уверен да ће га срећа и даље пратити, он је наставио се куповањем лозова, па је за две године потрошио сав добатак. Пре неколико дана уложио је и последњи новац у лозове, па када је видео да није добио ништа, извршио је самоубиство.

— Од фалсификатора пића одузеће се дозвола за точење. Како „Службене новине“ саопштавају, по новом наређењу Министарства пољопривреде при производњи и доношењу у промет вина треба имати у виду прописе којима се забрањује фалсификовање вина. Они продајци алкохолним пићем који буду продавали фалсификовано вино биће строго кажњени, а одузеће се од њих дозвола за точење.

— Цепароши на делу. Ене Бела, бравар, са станом у Банфи улици број 26, поднео је пријаву против непознатог цепароша који му је извукао из цепа новчаник са 30 пенга готовог новца. Сем њега, скоро истовремено, поднели су пријаву и Габор Балаж, радник, коме је цепарош извукао из капута новчаник са 82 пенга готовог новца, и Могиф Милан, професор, Ференц улица број 13, коме је цепарош извукао из цепа новчаник са железничком легитимацијом и 140 пенга готовине.

— Укидање летњег времена у Швајцарској. У целој Швајцарској од 6 о. м. укинута је летње време и сви часовници враћени су за један час унатраг.

— У Француској се испорука бахра хонорише — вином. За прва три дана скупљања, у Француској је предато одређеним органима 60 тона бахра. Лица која предаду бакарне предмете добијају у одређеној количини вина. Досад је тим начином раздвољено 300.000 литара вина. Француски виноградарски требају годишње око 100.000 тона бакарне галнице, за коју прераду је потребно 25.000 тона бахра.

— Рекордан лов једног рибара на Тиси. Како се јавља из Адорјана, рибар Пилиши Силвестер уловио је сома од 63 кг. Пре него што је своју мрежу са драгоценим пленом извадио из воде, на обали се окупила огромна маса света и са чуђењем посматрала огромну рибу. Риба је послата у Будапешту.

— По совјетским универзитетима већина студената су — женона. Октобра 1 започео је по универзитетима Совјетске Уније зимски семестар. Највећи део слушања су женске, с обзиром да су студенте у великом броју позвали у војску.

— Љубавна драма у Бери. Кројачки мајстор Ковач Лајош насрнуо је ножем на фабричку радницу, жену Петера Папа, и нанео јој три тешке повреде. Кад је уплашена жена покушала да побегне, разјарени Ковач појурio је за њом и секиром јој разбио главу. Она је наместу остала мртва. Полиција је повела истрагу да утврди узроке ове љубавне драме.

— Од дивљег кестена правиће се сапун. Док раније дивљи кестен није употребљаван ни за шта, сада је и он нашао практичну примену. Пронађен је поступак којим се од дивљег кестена може производити сапун. У циљу употребе кестена у горњем смислу, отпочеће ускоро скупљање дивљег кестена. Скупљање ће вршити ђаци, левенте и скаути. Предвиђа се да ће бити скупљено око 2 хиљаде вагона дивљег кестена.

ДА ЛИ СЕ НОРМАЛАН ТЕРМИН ЧОВЕЧИЈЕГ ЖИВОТА МОЖЕ ПРОДУЖИТИ

Позната амерички научник е нове...

Он се већ двадесет година бавио...

И у будућности просечан људски...

ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЗДРАВЉЕ

Ко хоће да се посвета свирању у...

Најмањи телесни напор захтева...

Кларинет, обоа и фагота изискују...

ХОРМОНИ УТИЧУ НА ПРОМЕНЕ КОД ИНСЕКТА

Већ одавно су научници желили...

Ентелеки научник Вилсон је успео...

ЕДО ПЛАЦ:

«Несрећно смо изгубили у Коложвару...»

Пораз може опрати само победа!

ВЕЛКЕР:

«Шалготарјан ћемо сигурно тући...»

Пораз УАК-ов у Нађвару од 7:2...

У уторак, УАК није одржао тренинг...

Едо Плац, тренер УАК-а, није био...

— ... Нађвар је одличан тим и...

Пет голова у мрежи наш тим није...

У другом полувремену Медарић, по...

питање је како би се утакмица завр...

— Заслужено смо изгубили, али...

Јохана Велкер, капитан тима...

— Шалготарјан ћемо тући сигурно...

Његове речи су убедљиве осталих...

БлаВе

БЕРБЕРИ ШОФЕРИ 2ч (0:0)

У понедељак је на игралишту...

Победник је изашао у саопшту: Фе...

Одлично су играли Мајтан II, Ра...

ФИЛМ

НЕМОЈТЕ ВЕРОВАТИ ДА...

Тино Роси има једно око вештач...

И раније, пре но што је почео овај...

За Лилијан Харвеј стално се тврди...

За Жилбер Жила кажу да је ванбра...

Према неким новинарима Тирон Пауер...

За Тино Росија круже најфантастич...

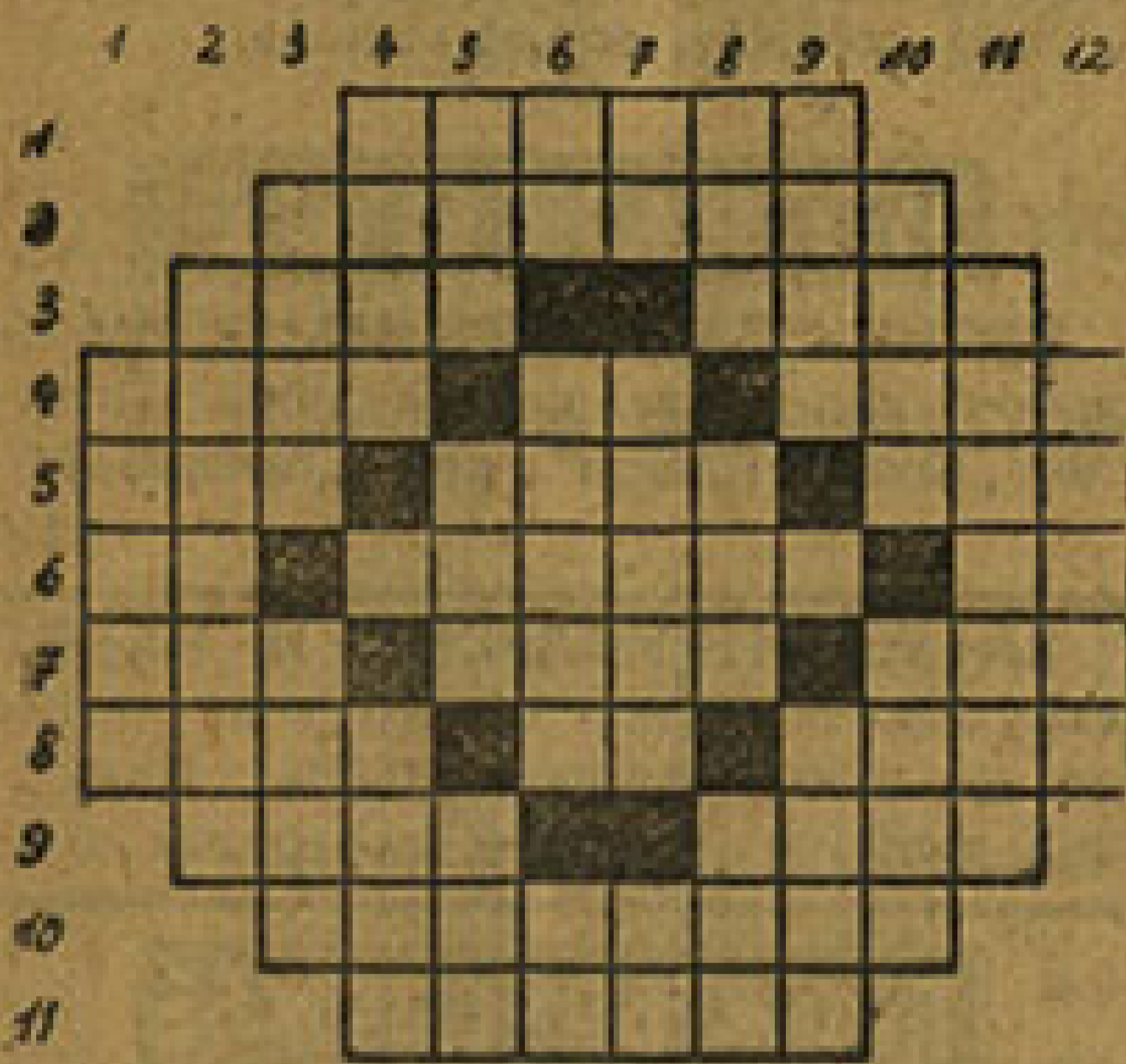
На Ширли Темпл није поштеђена...

Али не само они, већ и многе друге...

Све су то само занимљивости, које...

Укрштене Речи

Број 216

Водорезно: 1) Шумска јагода. 2) Планина у Србији. 3) Једе траву — погрчина. 4) Мушко име — француски ситан новац — једна хришћанска врлина. 5) Телефонски позив (обрнуто). — врућина — јужно воће. 6) Иницијали Абуказема Јунгора — спона — уметна замена. 7) Дебео канал — цесто — омавр. 8) Прибор за орање — нита — турска жена. 9) Руна — усвојена. 10) Италијански песник. 11) Пољски композитор (у надежу).

Усправно: 1) Врста шпећа. 2) Поштина. 3) Стајања вода — полет. 4) Торба — према — место крај Сплита. 5) Зегина — одречна речца — свежа. 6) Свежа — прибор за чашкење — усљик. 7) Притока Дунава — преда — доле (мађарски). 8) Конап — аждаје — мушко дете. 9) Мушко име — војал — позорница. 10) Узви — обара. 11) Острво на Дунаву. 12) Мјерас.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 215

Водорезно: 1) Таково. 2) Колквија. 3) Рама — село. 4) Маса — на — дева. 5) Апа — Вора — ошт. 6) Ли — парца — дв. 7) Едо — теја — Мил. 8) Рава — за — сеја. 9) Нана — руке. 10) Овракуа. 11) Салона. 12) Атла.

Усправно: 1) Малер. 2) Рапидан. 3) Каса — овас. 4) Тома — ц — анис. 5) Ала — бат — ара. 6) Ки — порез — ал. 7) Оз — зраја — ко. 8) Вас — Апа — рум. 9) Ојад — а — Суза. 10) Алес — Мека. 11) Овадије. 12) Атла.

ТРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ“

ПАХУЉА

П. А.

Комад је имао четира зина, дакле три паузе.

Седиште му је било на углу, њепо поред њега, а крај њих је седео неки непознати господин у свечаном оделу. Господин је био избрајан а имао је у лицу и држању оно нешто, оно tu-ne-sais-quoi; крој браде и спуштање тренавца који су јамчили за оригиналност бисерних дугмади на његовој кошуљи.

Седиште на углу су пријатна. Она не само да дозвољавају већу слободу при седењу, него и у одлажењу и долажењу, она повећавају самопоуздање, дају отменост, један плус у реду над обичном публиком. Она су пожељна као орајне колача. (Али то не спада на отвар). При повратку међу њима се западну свађа. Она би љутита а рече јој ошро. Сударише се погледи на свет. У ваичонској кући коју гради сваки однос између мужа и жене, камичак по камичак, отолећима, настаде опака смутна језика. Прастаро непријатељство тих бећа, узајамно повозанч, демаскирало се. Ишли су једно крај другог, на ототојању једног дециметра удаљени једно од другог хладу мала.

Да би уклонио налетост, рече он, гобоже још љутит: »Халлина ти је провозантна. Људи су шљали у тебе.«

»Праметала сам« — колегамо су опадале мисле — одговори она оштро. Го више не беше оштрина сарнета, већ благо-пријатна оштрина колоњеже воде.

»Како те је нетрепнице гледао онај уз тебе? Рекао јој је то само онако, да би јој рекао нешто по вољу, у расположењу дародавца.« — Просто те је додиривао очима.«

»Не само очима... Једном сам се сагледа да подигнем програм, који ми је био... сагао се и он и покушао да ме помилује по руди... био је уопште драг, морала сам седети сасвим искривљена да бих му забегла колени.«

»Зашто ми то ниш рекла?«

»Јер нисам хтела да буде скандалас.«

Ах, мила претваралнице! Скандал! Као да је њега требало да се боји! Као да не познаје свога пријатеља! Да ли је он човек који би рђаво протумачио учтивост једнога младог учтивога човека? Зар није и он сам од оних који женама радо чине га-

лантерије? Потцењује ли он еротски флуид сусетивње? Није ли он икада, некије и нагло, с неба па у ребра тако рећи, апеловао на непоштење у дами... и да ли је требало сад да се љути што је на његову даму управљен апел?

Шта да се одговори на тако детаљасту примедбу: Отрах од скандала? Он одврати: »Злато! То је обрт који у разговору са драганом има ову улогу коју у скијању има заокрет телемарк. Даље клизање је заустављено. Понорама што са свих страна вребају разговор отета је жртва на превару.«

Али му ноћу паде нешто на памет.

Ноћу, при прелазу из будног стања у сан, бивају му ствари у мозгу увек најјасније.

Ноћу му, дакле, паде на памет да је на тему о насртљивом суседу могао још да упита: »А проло... зашто ниси са мном заменила место ако ти је човек био досадан? На биле су три паузе?«

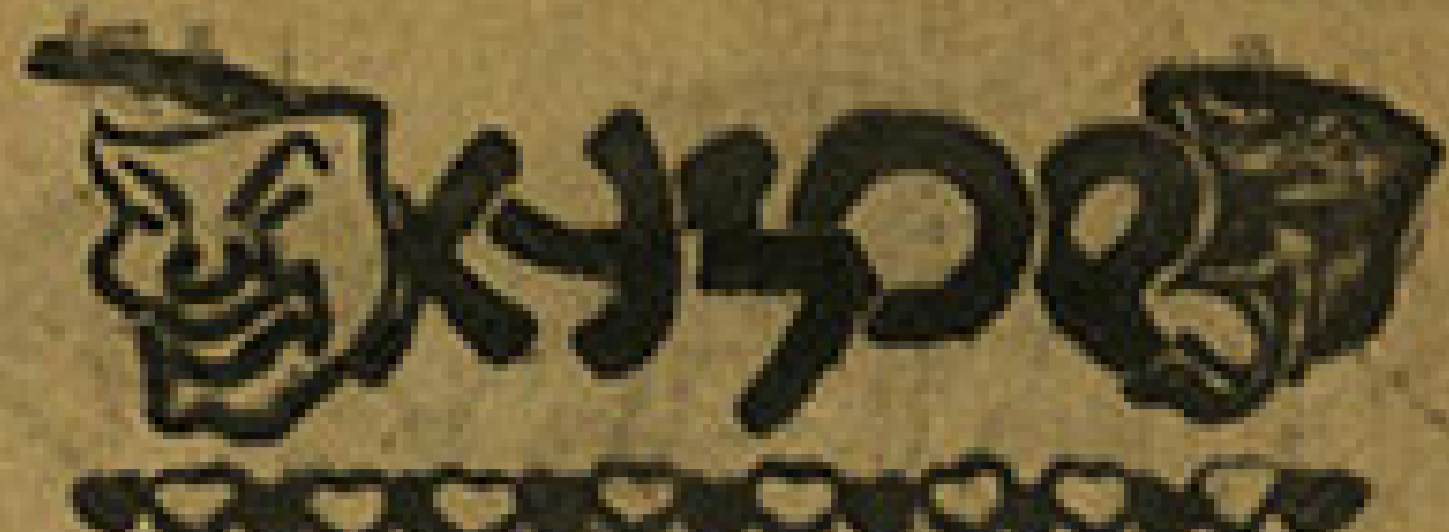
То је дакле упита на првом састанку.

Она одговори: »А шта бих могла навести као разлог што хоћу да променим место?«

»Па, на пример, да са свога места немаш добар поглед на бину... или ма шта друго...«

Нато изговори она важне речи: »Ја те могу да лажем.«

Ова реченица погоди га у срце. Он проузидно није веровао да је она неспособна за лаж, али помисао како би било кад би тако било обузе му душу и испуни је сажаљењем до руба. Мисао да она не може лагати досадна је на њега као визија страха, некако као кад би је видео где лежи на пруги а брзи воз јур! Један дубоки захтев да притече у помоћ, да сачува, да штит своје некиости надвесе над главу мале, беспомоћне, напуштене жене, обузе те пела. Ох, он није подносио мисао да она не може лагати! Природа је немилосрдна жена бећа на разне вечне недовољно наоружана за животну борбу; али ribu која не може да плива није хтела да створи ни њена фантазијом обдарена окртноост. »Ја не могу да лажем«, то је звучало као кад би рекла: »Немам крва над главом« или »Ах, на комадића хлеба! Да се срце раздере. Па мо-

ВИШЕ МУ НЕ МОЖЕ ЛАГАТИ

— Да ли се још увек усуђујете тердити да је овај бифтек од говеђег меса?!

же ли лагати? Може исто онако као што могу авер и бланка. Беспомоћна су мала лукавства њена расуме против триумфирајуће истине њене крви и њених нерава. Али глушци људи подвизају кад код жене набују на њено величање, кад је ухвати у истину.

Био је врло ганут и рече јој нежне речи. И ова одмекну. »Дакле, оно са човеком у позорницу уопште није истина«, рече она, »ја сам то само замислила да бих те наљутила.«

»Ни једне секунде нисам веровао у то.«

»Сад ти лажеш«, рече она. »Што си ми ти превезана лажов! Увек то патолошко напрезање да не би био глуш!«

»Па ипак јесам.«

»И јеси, зна се. Не кажем ти то радо, али не могу да лажем...«

Била је тако лака и нежна да ју је назвао »пахуља«. Ако дунем, оплетеће, мислио је.

Зато је у њеном присуству увек и задржавао дах.

МИСТЕРИЈА

Оља је изненадно скоро шчупала своју руку за његове, али се брзо предомислила и са заклопљеним очима уживала ову опонтану осећајну манифестацију. На жалост, то није трајало дуго, јер је већ после неколико тренутака дошао један ковак и на руском језику јој шапнуо на ухо неколико речи. Оља се нато усправила и покретом главе потврдила да је сагласна са њим. Потом се окренула према Арману:

— Зову ме, — рекла је уз тужан осмех. — Знате, ја сваког вечера певам у руском хору...

Младић се подигао са седишта и дубоко поклонив пред младом Рускињом.

— Сутра бисмо се могли опет састрати у студију, — приметила је Оља. — Али ако се то не би десило, ја вас свакако очекујем овде у часове увече...

Арман се још једном поклонив и без речи јој стиснуо руку. А затим, кад се девојка изгубила иза завесе позад подијума, разгледао је по дворани. Скоро код свих стола седећи су центимени у фраку или смокингу са елегантно одевеним дамама у дубоко деколтованим вечерњим хаљинама. Оне су испитивачким, пронацљивим погледом одмеравале келнерице, као да су истраживале да ли је ова била некада кнегиња, а она можда грофица.

Арман је ошједном осетио да му је ова ередина ишчупана туђа, хладна. Пошао је према вратима, када га је господин који је седео за суседним столом ословио:

— Извините, мистер, што вас ослонявам, али сам за вашег малопређашњег разговора с оном младом дамом што-шта научио. Мислим да бих био у стању да вам пратекнем у помоћ. Ових дана почећу да израђујем нове филм и баш сада ми је потребан нов човек. Ако имате времена, посетите ме. Назовите моју посетницу!

Арман није хтео да верује својим ушима. У великој радосној одговорио је ошро младићу:

— Завста, мистер, ја не знам како да вам се захвалим на...

Али непознати му није дао да доврши реченицу. Са хладним изразом на лицу и одмереним гласом рекао је:

— Немојте се ни на чему захваљивати, али ако вам моја понуда конвенира, посетите ме неизоставно...

Арман се поклонив и напустио дворану. Тек што је стигао у хол, бацио је поглед на посетницу и ачућено узвикнуо.

На посетници било је написано:

ФРИДРИХ МИЛЕР
КОНТИНЕНТАЛ СТУДИО

У дворани је у том тренутку застрепала музика руског оркестра, свирајући неку бучну, веселу и распојасану возачку песму. Без таквих песама отмена публика Холивуда није могла ни да замисли »Избу«.

А Арман је кренуо у осветљену ноћ. У његовом мозгу гомизале се се разле мисли. Колико је била у праву она мала Рускиња када је са привидно протераним фатализмом тврдила да обично онда када човеку паде толико рђаво да горе већ

не може бити долази до жељног очекиваног побољшања, преокрета. Ето, овај случај вечерас! Фридрих Милер, са којим је већ давно желео да разговара, сам му јуђе састанак и могућност запослења. Онај тајанствени глас који му је стално, откако је дошао у Америку, шапутао замамљиве и дивне речи, као да је поново одјекивао, наговештавајући му да је дошао дан његовог просперитета. Он је са захвалношћу помислио на Ољу, која га је као неки добротворни анђео, држећи за руку, водила на путу према срећи...

Свежи ноћни поветарац благо је миловао лице младића који је био испуњен лепим мислима. Да, он ће већ сутра најутра посетити Фридриха Милера... Са њим ће склопити уговор, а тада ће почети нов живот... Зарађиваће новац, много новца, и док му је мисао отварала све руцнзастаје смиса о будућности, њему се учинило као да је пред собом видео богвиљу Фортуну са осмехом који много обећава, али, богзна, можда је тај осмех невероватно сличан Ољином осмеху.

Напољаниће се

Петак, 9 октобар 1942.

Директор: Омер Јеванџић. Јована.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Ненадовић, Мушкетер ул. бр. 12. Телефон: 38-95. Ралетић, П Ракоци Ференц ул. 7. Телефон: 38-96.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ:

Рођено: 2 женово дете. Венчани: Сабо Јанош, надничар и Бочковић Каталина, домаћица; Шлег Франц, ковчар и Коварик Валерија Тереза, пријателна чиновница. Умрли: Хајду Јожеф, умаровљена градоначелник, 57 год.; Балаш Розалија рођ. Морвац, домаћица, 51 год.; Крисхабер Јоханес Була, жигарски трговац, 85 год.; Тежеш Микал, андарски помоћник, 51 год.; Мађареш Бошко, бравар, 36 год.; Валер Микал, ратар из Бачтовароша, 74 год.; Д-р Фодора Јоланда рођ. Грас, домаћица, 39 год.; Цицери Иштван, ученик, 14 год.; Стефановић Пајто, учитељ у немачкој, 62 год.

РАДИО

9 октобар 1942.

БУДАПЕШТА, 7.00: Јутарња музика • 10.15: На програму радио-оркестар • 11.20: Драје • 12.10: Музика првог хоноретског пешадског пука Марије Терезије • 14.00: Салонски оркестар Вајднер Едеа • 15.20: Пауловна Еркебет свира на клавиру • 17.10: Музика за игру • 22.10: Циганска музика Гашиар Јајоша • 23.00: Радио-оркестар.

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту: 5.55 (брзи), 16.24 (брзи), 20.24. За Сабадку: 4.31, 8.14 (убрзани моторни, веза за Зомбор). За Зомбор: 8.58, 10.37, 18.48 (директан за Паланку), 17.06. За Обече, Занту, Сегед: 5.50, 14.00 (само до Обечеја), 16.33. За Тител: 6.26, 20.27. Из Будапеште: 11.57 (брзи), 16.21, 22.53 (брзи). Из Сабадку: 10.21, 20.10 (убрзани моторни). Из Зомбора: 7.52, 10.26 (директан за Паланку), 12.47, 20.18. Из Сегеда-Обечеја: 7.28 (из Обечеја), 10.05, 10.46. Из Титела: 6.24, 16.11.

ПРИПОСЛАНО*

Извештавам све муштерије да Гад-љан Јанош није више путник код мене те према томе нема права да у име моје закључује било какве послове него да убира новац.

Братмерсон Карол туринорезад

П Ракоци Ференц ул. бр. 87. 1670 Ујвелек.

* За отвара под овом рубриком уредништво и администрација не примају одговорност.

ПАЖЉА! Свака добра домаћица најповољније може да набавља шпецерајску и до-ликатеску робу код 1584 АПРО ЈАНОША Хортоси Миклош шугар ул 13

Спорт унутрашњости

СК ДЕЛВИДЕК (Ујвелек) — СК УСЕФ 2:1 (2:1)

У прошлу недељу је пред лепим бројем гледалаца СК Делвидек отворио своје ново игралиште, које се налази у близини темеринске капије. Отварању је присуствовао одличан тим УСЕФ, који је у готово равноправној борби изгубио са горњим резултатом. Слављеник је и овом приликом показао велико знање и борбеност, тако да је у првом полу-времену имао више од игре, док је у другом полувремену игра била равноправна. Добри су били Пашћан, на центр, Дошко, Маљак, Гостојич и Стојић. Голове су дали Дошко и Гостојич, а за госте вођа изаше. Судија је са мање претња г. Влашкић.

СК ЧЕНЕЈ — УХАК 2:1 (1:1)

Ова пријатељска утакмица одиграна на Ченеју, завршила се заслуженом победом домаћих. У самом почетку домаћи су у неколико продора преко брзих и добрих крила пролазили терен и држали игру у својим рукама. Али, постигнут је свега, један гол. Грешком голмана домаћи су примили изједначења. У почетку другог полувремена, због повреде голмана гостију, игра је у многоме изгубила од своје лепоте. Пред крај дат је још један гол преко левог крила, те резултат 2:1 остаје до краја. Судија је био непристрасан.

ФСК (ОФУТАК) — СКЛ (СИЛБАЧ) 3:1 (3:0)

У недељу је ФСК катастрофално поразио у Офутуку госте из Силбача, са резултатом 3:1. Игра је била лепа и фер. Гости су као појединачни били одлични, али у скупној игри су слаби и неповезани. Код домаћих више било слабих места. Ужа одбрана домаћих била је на месту, а одлични Бушпац, Веселиновић I, Мајтан II и Момиров нису дали фору гостију да пређу 16-терен. Стоја, из Шопа, успео је да једном пробие одбрану и да почапни гол за СКЛ. За домаће голове су дали: Радованов (3), Мајтан I (2), Срмборан (2) и Стефанов.

Нр. Судбени сто у Ујвелеку Бр. 3888/1942/3.

ПОЗИВ У СУД

Кр. Судбени сто у Ујвелеку објављује да је у парници коју је у заступству Државне хипотекарне банке Краљевине Југославије покренуо Национални кредитни завод као тужилац против Станојичић Живана туженог ради 27.382 пенига и п. п. одређено рок за прихват парнице и позива странке да предстану на дан 5 новембра 1942 пре подне у 11 часова у службеним просторијама Др. Бардоши Ласло ул. бр. 30 I кат, соба бр. 59, а уједно за туженог Станојичић Живана, који борави на непознатом месту одредио је за стараоца др Каус Булу, адвоката из Ујвелека. Суд позива тужене да означеног дана и у означено време предстану путем опуномоћеног адвоката, јер ће у противном случају уместо њих поступати њихов стараоца.

Ујвелек, 24 септембра 1942. др. Риго Эрне, с. р. судија кр. Судб. отола За верност отправа: Злоколица, експедитор 1658

НЕКОЛИКО ИГРАЧА ФК ОЛИМПИКА И САШКА (СТАПЕР) НА ВОЈНОЈ ДУЖНОСТИ

Ових дана је позвано на војну дужност неколико играча ФК Олимпица и САШКА-а из Стапера, те њиховим односком клубови губе много. Код Олимпица је отишла позната десна полутка и спортски дописник нашег листа Миливој Ивић и голман Витомир Ивић. САШК остаје без голмана Јоце Поповића и левог бека Милосава Татића. Оба ова играча са десним беком Дер Франом представљају су одличну одбрану. Олимпик ће међа попуњив са добрим резервама, од којих се очекује много.

СК. ОМЛАДИНА (МУЛА) — КАФК (КОМБ.) 4:1 (3:0)

У недељу је одиграна пријатељска утакмица између горњих клубова, а цео приход је био намењен Приземном крсту. С. К. Омладина је заслужено победила свога значе добротворственика. Голове су дали Леђанец (2) и Милутиновић, а за КАФК Берен. Најбољи су били Ачански, Леђанец и Милутиновић, Менадовић, Берен и Влашкић. Судија је добро г. Мешан Шовљански.

СК. ЛЕВЕНТЕ (ТИТЕЛ) — СК. ЛЕВЕНТЕ (МОЖОР) 2:1 (1:0)

У недељу је у Тителу, уз велико интересовање публике, одиграна главна утакмица за спомен-пехар, између старих ривала. Сам почетак обећавао је да ће игра бити оштра. Гости у почетку имају извештајаву у својим рукама и лепим пасовима угрожавају гол домаћих. Ускоро се домаћи срећују и за једног брзог продора Дедиа, десно крило, даје први гол. У другом полувремену, игра постаје још оштрија. Гости напредују у намери да изједначе, што им најзад и полази за руком. После изједначења оба клуба оштро навалују и игра постаје на моменте и груба. Пред крај игре десни бек гостију рупи лево крило домаћих, те судија досуђује једнаестерац, који Веребеш претвара у гол. С. К. Левенте из Можора претоварио се као добар тим, а нарочито се истакао голман Добричич и десни халф Буза. Судија и аут судије су потпуно задовољни.

Нр. Судбени сто у Ујвелеку Бр. 3851. П. 1942/3.

ПОЗИВ У СУД

Кр. Судбени сто у Ујвелеку објављује да је у парници коју је покренула Ујвелека филијала Трговачко индустријалне банке д. д. из Загреб, рег. фирма у Ујвелеку као тужилац против Врачарић М. Марије рођ. Цигурски и Врачарић Ј. Милевоја тужених ради 160.000 динара месичне главнице и п. п. одређено рок за прихват парнице и позива странке да предстану на дан 5 новембра 1942 пре подне у 10.30 часова у службеним просторијама Д-р Бардоши Ласло ул. бр. 30, I кат, соба бр. 59, а уједно за туженог Врачарић М. Марије рођ. Цигурски и Врачарић Ј. Милевоја који борави на непознатом месту, одредио је за стараоца Д-р Дани Пала адвоката из Ујвелека (стајује д-р Бардоши ул.). Суд позива тужене да означеног дана и у означено време предстану путем опуномоћеног адвоката, јер ће у противном случају уместо њих поступати њихов стараоца.

Ујвелек, 22 септембар 1942. Д-р Риго Эрне, с. р. судија кр. Судб. отола За верност отправа: Злоколица, експедитор 1656

стају до 10 речи 1'30 п., свака даља реч 10 ф. — За оне, који траже службу, 50% јатиније.

ТРАЖИ СЕ:

ПУТНИК СА ЛЕГИТИМАЦИЈОМ за добру колонију кратке робе. Понуде „Новој Пошти“ под „пропазија“. 1646

ЗА ЕЛЕКТРИЧАРСКУ И РАДИО стручну трговину одмах тихи ортак до 10—15.000 пенига на 50%. Понуде под шифром „Говорим мађарски“. 1653

ТРАЖЊА СЛУЖБЕ

ОВРШЕНИ МАТУРАНТ, стар 33 године, бивши државни чиновник, отац троје деце, тражи какву било службу да би могао прехранити своју породицу. Пењене понуде на Административну листа под „Вредан“. 1647

ПРОДАЈЕ СЕ:

ЈЕДНА ШУСТЕРСКА „СИНГЕР“ МАШИНА левина. Упитати у Администрацији. 1642

КУЋА близу купатила са баштом (има купатило). Адреса: Администрацији. 1657

ЈЕДАН ПОЛОВАН БИЦИКЛ „Оркан“ за 100.— пенига или за хвал дрва. Батори, Алтла ул. 30. 1652

ДОБРО УВЕДЕНА шпецерајска радња на прометном месту у Ујвелеку. Упитати у Администрацији 1654

ПРАЗНО

МОЛИМ ОНУ ОСОБУ која је примила пакет од једног млађаца из Чуроту пред православни Божић за Ружицу Ђирпанов пред армијом у Ујвелеку, нека донесе исти у улици Пошта Лајош бр. 4. Ујвелек. 1650

Нр. Судбени сто у Ујвелеку Бр. 3890/1942/3.

ПОЗИВ У СУД

Кр. Судбени сто у Ујвелеку објављује да је у парници коју је у заступству Државне хипотекарне банке Краљевине Југославије покренуо Национални кредитни завод као тужилац против Дозлер Јозефина удате Гелб тужене ради 4285.56 пенига и п. п. одређено рок за прихват парнице и позива странке да предстану на дан 5 новембра 1942 пре подне у 11 часова у службеним просторијама Др. Бардоши Ласло ул. бр. 30 I кат, соба бр. 59, а уједно за тужену Дозлер Јозефину удату Гелб, која борави на непознатом месту одредио је за стараоца др. Вагнер Петера, адвоката из Ујвелека. Суд позива тужене да означеног дана и у означено време предстану путем опуномоћеног адвоката, јер ће у противном случају уместо њих поступати њихов стараоца.

Ујвелек, 24 септембра 1942. „судија кр. Судб. отола др. Риго Эрне, с. р. За верност отправа: Злоколица, експедитор 1659

Одговорни уредник и издавач: ВОЈИСЛАВ МАТИЋ Ротациона штампа „Уранија“, штампарски завод и издавачко подuzeће (власник Јован Келемен) за штампарску одговара Јосип Франц, П Ракоци Ференц ул. 50. Ручковиси се не враћају.